

uutistiedote

EU:n Lissabonissa sijaitsevalta huumevirastolta

N:o 12/2002

EI JULKAISTAVAKSI ENNEN 3. lokakuuta 2002 klo 11.00 (Bryssel)

Vuoden 2002 raportti huumeilanteesta Keski- ja Itä-Euroopan EU:n jäsenehdokasmaissa

Huumekaupan ongelmat kietoutuvat yhteen henkilökohtaisen käytön kanssa

KESKI- JA ITÄ-EUROOPAN EU:N JÄSENEHDOKASMAIDEN PONNISTELUT HUUMEONGELMAN KÄSITTELEMISEKSI ONNISTUNEITA

Tänään julkaistava tärkeä uusi raportti huumeongelmasta niissä **Keski- ja Itä-Euroopan** maissa, jotka ovat **EU:n** jäsenehdokkaita, antaa ratkaisevasti erilaisen kuvan huumeilanteesta kuin 5 – 7 vuotta sitten. Raportin mukaan näitä maita pidettiin tuolloin yleensä vain huumeiden kauttakuljetusmaina, mihin liittyi kaavamaisia käsityksiä vaaroista **EU:n** kansalaisille. Tänään nämä maat ovat raportin mukaan selvästi muuttuneet huumeiden **kuluttajamaiksi**.

EMCDDA:n raportin (*2002 Report of the drug situation in the candidate CEECs*) mukaan käytettävissä olevat tiedot viittaavat siihen, että huumeiden käyttö Keski- ja Itä-Euroopan maissa on edelleen lisääntymässä. Tämä koskee heroïinia, joka on asteittain korvaamassa paikallisesti tuotetut opiaatit, sekä myös uusia huumeita kuten amfetamiinia ja ekstaasia, joista osa viedään **EU:sta Keski- ja Itä-Euroopan** markkinoille.

Tänään julkaistavan raportin mukaan on olemassa näyttöä siitä, että huumeiden käyttöön liittyvää riskikäyttäytymistä esiintyy hyvin paljon ja että on edelleen hyvin mahdollista, että huumeiden käyttöön liittyvät tartuntataudit leviävät pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa.

Raportin mukaan tämä ilmiö esiintyy laajemmin nuorten parissa versovan kuluttajamallisen käyttäytymisen yhteydessä, mitä luonnehtii myös alkoholin ja tupakan käyttö.

Raportin mukaan **Keski- ja Itä-Euroopan EU:n jäsenehdokasmaiden** on lisäksi vastattava kahteen haasteeseen. Niiden on kehitettävä huumeongelman käsittelemiseksi tarkoituksenmukaisia lainsäädännöllisiä toimenpiteitä sekä hallinnollisia ja koordinoitirakenteita. Lisäksi niiden on parannettava tarjottujen palvelujen kattavuutta ja laajuutta, jotta ne voisivat hyötyä yhteisön kokemuksesta ja parhaasta käytännöstä.

Euroopan komission ja jäsenvaltioiden tukiessa aktiivisesti näiden maiden valmistautumista **EU:n** jäsenyyteen, niillä on kuitenkin suuria vaikeuksia ottaa käyttöön ja rahoittaa muutaman vuoden aikana sellaisia toimenpiteitä, joiden kehittäminen EU:ssa kesti 20 vuotta ja joiden kehittäminen jatkuu edelleen.

Huumeviraston johtaja Georges Estievenartin mukaan laajentuneen unionin haaste on auttaa uusia jäsenvaltioita löytämään yhdessä laajempia ja kestävämpiä ratkaisuja tähän monimutkaiseen ongelmaan. Tämä edellyttää todennäköisesti uusia poliittisia aloitteita.

./..

TÄRKEÄÄ: EI JULKAISTAVAKSI ENNEN 3.10.2002 klo 11.00 (Brysselin aika)

Kuljetusreitit - nyt myös vähittäiskaupan kohteina

Yksityiskohtaisemmin...

Tänään julkaistavan raportin mukaan tärkeimmät huumeiden takavarikot Balkanin reitin varrella ja Keski-Euroopassa vahvistavat sen, että **Keski- ja Itä-Euroopan EU:n jäsenehdokasmailla** on oma roolinsa heroisiin kuljetuksissa ja varastoinnissa. Siinä todetaan kuitenkin myös, että heroisiin kulutuksen lisääntyessä näissä maissa niistä itsestään tulee myös huumeiden jakelun kohteita.

Raportissa todetaan, että huumeiden käyttötavat **Keski- ja Itä-Euroopan maissa** ovat muuttuneet. Maahan tuotu heroini on asteittain ottamassa paikallisesti tuotettujen opiaattien ja muiden aineiden paikan. Samalla huumeiden käyttö laajenee suuremmista kaupunkikeskuksista kaikille alueille. Vastaavasti pääasiassa pistämällä käytetty heroini on ongelmakäyttäjien keskuudessa yleisin aine. Tämä selittää opiaattiriippuvuuden hoidon samanaikaisen kysynnän kasvun.

EMCDDA toteaa edelleen, että vaikka pistämällä huumeita käyttävät Keski- ja Itä- Euroopan maissa näyttävät säästyneen HI-virusepidemioilta 1990-luvun puoliväliin saakka, jolloin HI-viruksen esiintymistä vielä pidettiin vähäisenä, nyt on olemassa näyttöä siitä, että huumeiden käyttöön liittyvää riskikäyttäytymistä esiintyy paljon.

Sitä esiintyy eniten kolmessa **Baltian maassa. Latviassa**, ja erityisesti **Virossa** on lähiaikoina esiintynyt HI-virusinfektion hälyttävän nopeaa leviämistä pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa. Vuonna 2002 havaittiin HI-infektion puhkeaminen yhdessä **Liettuan** vankiloista.

Viraston kommentin mukaan on välttämätöntä parantaa tarjottujen palvelujen laatua ja kattavuutta ja ottaa käyttöön haittoja vähentäviä toimenpiteitä kaikissa ympäristöissä, joissa huumeiden käyttöä esiintyy, kuten esimerkiksi vankiloissa.

Keski- ja Itä-Euroopan maat ovat edelleen **EU:n** jäsenvaltioihin tarkoitetun kannabiksen kauttakuljetusalueita. Cannabis on laajimmin käytetty huume näissä maissa samoin kuin **EU:ssa**. Erityisen yleistä on kokeileva ja vapaa-ajanaan liittyvä käyttö. Synteettiset huumeet ovat tulossa erityisen suosituiksi nuorten parissa, ja niiden tuotanto on lisääntynyt merkittävästi. Asioiden uusi käänne on se, että ekstaasin käytön esiintyminen maailmanlaajuisesti on johtanut tämän huumeen vientiin **EU:n** markkinoilta **Keski- ja Itä-Euroopan** maihin ja päinvastoin.

Euroopan komissio toiminnan katalysaattorina

EU:n laajentumisprosessin yhteydessä **Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioehdokkaat** ovat raportin mukaan edistyneet merkittävästi asianmukaisten lainsäädännön toimenpiteiden ja hallinnollisten ja koordinoivien rakenteiden kehittämisessä. Lisäksi osana EU:n laajentumisprosessia kymmenen Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioehdokasta on sopeuttanut huumeiden valvontatoimiensa soveltamisen ja toteuttamisen yhteisön kokemuksiin monitahoisella huumeigentällä.

Kaikki **Keski- ja Itä-Euroopan EU:n jäsenehdokasmaat** ovat allekirjoittaneet ja ratifioineet **YK:n** huumeiden valvontaa koskevat yleissopimukset, mutta kansallisen lainsäädännön hyväksymisprosessi vaihtelee huomattavasti koko alueella. Näiden maiden uuden lainsäädännön mukaisesti useimmissa ehdokasmaissa tapahtuu dynaamisia muutoksia kansallisissa huumeiden koordinaatio- ja päätöksentekojärjestelmissä.

Raportissa todetaan lisäksi, että samoin kuin useimmissa EU:n jäsenvaltioissa, huumeepolitiikan ja –strategian kehitykseen **Keski- ja Itä-Euroopan maissa** on 1990-luvun puolivälistä lähtien vaikuttanut kaksi tekijää. Ne ovat huumeilmiön muuttuva luonne, joka vaikuttaa yhä suurempiin osiin yhteiskuntaa, ja ongelman moniulotteinen luonne, joka edellyttää kansallisesti koordinoituja vastauksia kaikilla sektoreilla. Tänä ajanjaksona eri kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan komission aloitteet, ovat antaneet virikkeitä kansallisten ratkaisujen kehittämiseksi huumeongelman käsittelemiseksi.

./..

TÄRKEÄÄ: EI JULKAISTAVAKSI ENNEN 3.10.2002 klo 11.00 (Brysselin aika)

Useimmissa tapauksissa EU:n jäsenvaltioiden asiantuntijat tukevat hakijamaiden kansallisia huumestrategioita EY:n rahoittaman Phare-ohjelman kansallisen huumeysteistyöhankkeen puitteissa.

On tärkeää hyödyntää tarjottu tilaisuus

EMCDDA:n hallintoneuvoston puheenjohtaja Mike Tracen mukaan tämä myönteinen lähestymistapa kansallisten strategioiden kehittämiseen osoittaa, että **Keski- ja Itä-Euroopan maiden** hallitukset ovat sitoutuneet asiaan ja että huumeongelma on tunnustettu poliittisella tasolla. Useimmat äskettäin hyväksytyt strategia-asiakirjat ovat konkreettisia toimintasuunnitelmia, joissa todetaan tavoitteet, kohteet ja saavutuksiin liittyvät indikaattorit sekä poliittisen toteuttamisen asettamat taloudelliset vaatimukset.

Hän toteaa lisäksi, että huumeita koskevan tiedon lisääntyvä tarve ja interventioiden arviointi on tunnustettu yhä paremmin ja ne on otettu mukaan kansallisiin toimintasuunnitelmiin. Tämä on johtanut siihen, että on perustettu **EMCDDA:n** kansallisia huumetiedon koordinointikeskuksia toteuttamalla yhteistä EMCDDA/PHARE -hanketta. EU:n jäsenvaltioiden ja jäsenvaltiokasmaiden yhteistyöhankkeiden välityksellä **Euroopan komissio** ja **EMCDDA** tukevat tällä hetkellä kansallisten toimintasuunnitelmien laatimista, jotta voitaisiin kehittää huumetietojärjestelmiä kaikissa **Keski- ja Itä-Euroopan EU:n jäsenvaltioissa**.

Raportissa todetaan lisäksi, että jäsenvaltioehdokkaiden kaikissa uusissa huumestrategioissa pyritään varmistamaan kotimaisen ja EU:n tasolla harjoitetun politiikan yhdenmukaisuus. Kyvyt toteuttaa hyväksytyt toimenpiteet tehokkaasti ovat puutteellisia ja niihin osoitetut voimavarat yleensä riittämättömiä. Tämän seurauksena joissakin maissa kansallisten koordinointimekanismien käytännön toiminnan alhainen taso haittaa tehokkaan politiikan toteuttamista ja alueellinen yhteistyö puuttuu edelleen.

Raportissa korostetaan, että tämän vuoksi on tärkeää, että asianomaiset jäsenvaltiot vahvistavat edelleen politiikkaansa, toimielimiään ja koordinointimekanismejaan sekä osoittavat tähän tarkoitukseen lisävoimavaroja. Pitäisi myös korostaa, että **jäsenvaltioehdokasmaiden** ponnisteluille huumeita koskevien toimien yhdenmukaistamiseksi EU:n ja sen jäsenvaltioiden vastaavien toimien kanssa ei vain kannata antaa tunnustusta vaan niitä on tarpeen myös jatkuvasti tukea.

Huomautuksia toimittajille

Euroopan komissio hyväksyi EMCDDA:n ja Keski- ja Itä-Euroopan maiden välisen yhteistyön joulukuussa 2000.

Phare-ohjelman alainen 2 miljoonan euron määrärahan hanke aloitettiin 1. maaliskuuta tänä vuonna. Se kattaa erityisesti 10 Keski- ja Itä-Euroopan EU:n jäsenvaltiota (Bulgaria, Tšekki, Unkari, Latvia, Liettua, Puola, Romania, Slovakia ja Slovenia), ja siihen liittyy mahdollisuuksien mukaan Albania, Bosnia ja Hertsegovina sekä Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia. Näitä maita pyritään saamaan mahdollisimman paljon mukaan EMCDDA:n toimintaan kehittämällä edelleen kansallisia koordinointikeskuksia ja huumetietojärjestelmiä. Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat parhaillaan perustamassa kansallisia koordinointikeskuksiaan.

Vuorovaikutteinen vuoden 2002 versio raportista *Report on the drug situation in the CEECs* on online-periaatteella saatavissa osoitteessa <http://candidates.emcdda.eu.int>.

Yhteystiedot: Joelle Vanderauwera, tiedottaja, Euroopan huumeaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus

(EMCDDA), Rua da Cruz de Santa Apolonia 23-25, P-1149-045 Lisbon, Portugal •

Puh.: ++ 351 21 811 3000 • Faksi: ++ 351 21 813 1711 • Sähköposti: Joelle.Vanderauwera@emcdda.org

TÄRKEÄÄ: EI JULKAISTAVAKSI ENNEN 3.10.2002 klo 11.00 (Brysselin aika)